

S čuke* prema univerzalnom i svakodnevnom

Kreativnost je univerzalni fenomen. Vjeruje se da svatko ima mogućnost i potrebu za stvaranjem u raznim područjima ljudskog djelovanja. Potreba za stvaranjem imanentna je čovjeku i ne očituje se samo u produkciji velikih umjetničkih djela. Vođen nagnućem u već pomalo zaboravljenim povijesnim okolnostima Domovinskoga rata, ranih 90-ih godina 20. stoljeća, Mladen Čavka stražareći na „čuki“, vojnom uporištu, na obrambenoj crti negdje u Dalmatinskoj zagori, često samo uz plamen svijeeće; crta na kartonskoj ambalaži zadužene vojne obuće. Crtao je dostupnim kemijskim olovkama; crvenom, plavom i crnom tintom. Dopuštajući svom intuitivnom i nesvjesnom da se izrazi, kanalizirao je i otpuštao sve ono ružno, i teško i nametnuto što je živio on, njegovi suborci i mnogi u tom teškom razdoblju. Iz njegove ruke tekle su strukture, uredno ispunjene plohe omeđene crtežom, a potez ispuna ujednačen, uredan i uvijek u istom smjeru. Potez bez skretanja s tog intimnog, zadanog puta; strpljiv, discipliniran i umirujuć, potez kojim želi nadomjestiti jasnost, sigurnost i red; teško dostupne vrijednosti posebice u ratnim vremenima. Čavka se izražava jezikom simbolične figuracije koja je na granici apstakcije, a u nekim primjerima i potpune apstrakcije. Figurativni prikazi variraju od sasvim jednostavnih semantičkih rješenja do stiliziranih, složenih motiva koje razlaže obojenim poljima. U mirnodopskim vremenima nastavio je “šarati” kako sam kaže, i tijekom vremena rabiti blagodati suvremene tržišne ponude i raskoš svih mogućih boja i debljina gel-olovaka. Kolorit mu je intenzivan i izrazito “šaren”, optimističan, odvažan, ali i skladan. Čavkine slike imaju nešto od poetike grafita i lako ih se može zamisliti na nekom zidu ili fasadi. Na refleksivnost društvenih tema upućuju nazivi slika (*Bez razlike*, 1995., *Vapaj*, 1997., *Zabranjeno zabranjivanje*, 1998., *Kuće budućnosti*, 2000., *Bez predrasuda*, 2023., *Nismo isti*, 2023., *Najvažnije u životu*, 2024. ...) i autorefleksivnost, odnosno intimne preokupacije i zapažanja (*Gitarista nastupa*, 1992., *Pušenje ubija*, 1995., *Gitarista*, 1996., *Nemirno more*, 1996., *Žensko tijelo*, 1997., *Besmislen posao*, 1999., *Slagalice*, 2002., *Djevojka s mačkom*, 2003., *Bubnjar nastupa*, 2023., *Porodaj*, 2023., *Od kolijevke pa do groba*, 2023., ...).

Na nekim se radovima prepoznaje izvorna imaginacija, misao i spontanost, ponekad i s dozom humora, koje izviru iz dubina autorove esencije, a dio ostaje na površini i ne seže dublje od puke dekorativnosti, koja uvijek može naći svoju svrhu i primjenu oživljujući predmete svakodnevne uporabe.

Ovaj autodidakt svojom skromnoću, nepretencioznošću i jednostavnošću doprinosi svojoj sredini i daje primjer kako se iz ljubavi, slijedeći unutrašnje poticaje, bez potrebe za isticanjem i sličnim ciljevima, može i smije obogatiti i uljepšati vlastit život, život svojih bližnjih i šire društvene zajednice.

Mirela Vujević Duvnjak

*čuka – brdo; uzvisina

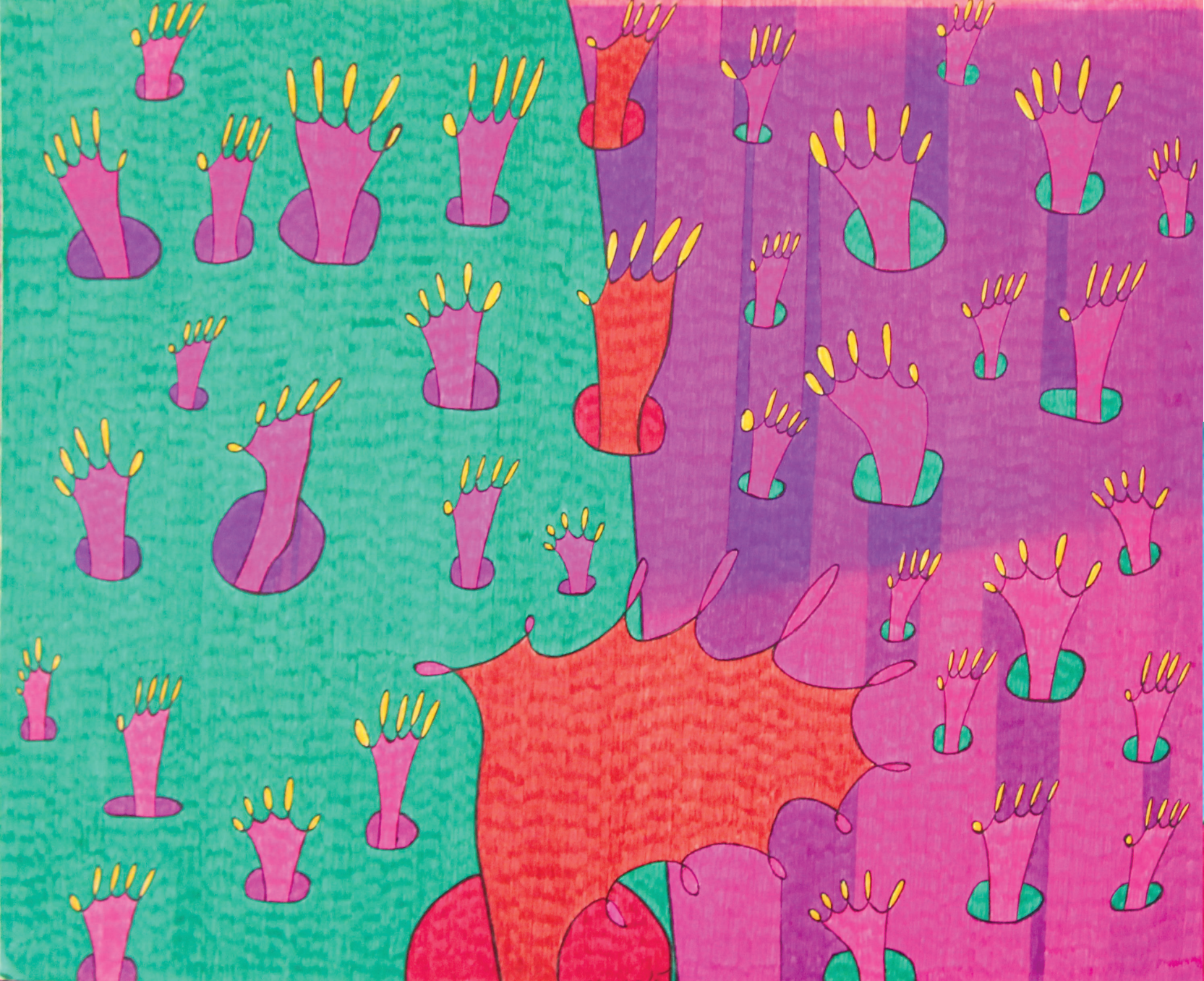
From the čuka* toward universal and everydayness

Creativity is a universal phenomenon. Everyone is believed to have the possibility and need for creation in different areas of human activity. The need for creation is immanent to man and does not reflect only in the production of major works of art. Leaning on the already forgotten historical circumstances of the Homeland War, in the early 1990s, Mladen Čavka being on watch on a “čuka” military stronghold, on the defensive line somewhere in the Dalmatian hinterland, often only under the candlelight; draws on cardboard boxes of military boots he was entitled to. He drew with pens available to him at the time; red, blue, and black ink. Releasing his intuitive and unconscious, he channeled and let go everything that was ugly, and difficult and imposed to him, his fellow soldiers, and many others in those difficult times. His hands produced structures, neatly filled surfaces bounded by drawing, and the stroke of the filling being even, neat and always in the same direction. It was a stroke without a detour from that intimate, proscribed road; patient, disciplined and calming, a stroke that wishes to replace clarity, safety and red; hardly available values especially in wartime. Čavka expresses himself in a language of symbolic figuration on the verge of abstraction, and in some examples, total abstraction. Figurative representations vary from entirely simple semantic solutions to stylized, complex motifs decomposed by painted fields. In times of peace, he continued “scribbling” as he says, and over time with the benefits of contemporary market offer and the luxury of a multitude of colors and gel-pens’ thicknesses. His colors are intense and extremely “multicolored”, optimistic, bold, but at the same time, harmonious. Čavka’s paintings possess something of a graffiti poetics and can easily be imagined on a wall or façade. The titles of his paintings indicate the awareness of social topics (*Bez razlike/Without difference*, 1995., *Vapaj/Cry*, 1997., *Zabranjeno zabranjivanje/No forbidding*, 1998., *Kuće budućnosti/Houses of the future*, 2000., *Bez predrasuda/ Without prejudice*, 2023., *Nismo isti/We are not the same*, 2023., *Najvažnije u životu/ The most important in life*, 2024. ...) and self-awareness, that is intimate preoccupations and observations (*Gitarista nastupa/Guitarist plays*, 1992., *Pušenje ubija/Smoking kills*, 1995., *Gitarista/ Guitarist*, 1996., *Nemirno more/Rough sea*, 1996., *Žensko tijelo/ Body of a woman*, 1997., *Besmislen posao/Meaningless job*, 1999., *Slagalice/ Puzzle*, 2002., *Djevojka s mačkom/Girl with a cat*, 2003., *Bubnjar nastupa/ Drummer plays*, 2023., *Porodaj/ Labor*, 2023., *Od kolijevke pa do groba/From cradle to grave*, 2023., ...).

Some works show an original imagination, thought and spontaneity, sometimes with a dose of humor, coming from the depths of the author’s essence, while part of it remaining on the surface, not going beyond pure decorativeness that can always find its purpose and application animating objects of everyday use.

With his modesty, unpretentiousness and simplicity, this self-taught artist contributes to his environment and sets an example of how, without the need for standing out or similar goals, one’s own life, the life of his close ones and of the greater community, can and should be enriched and embellished with love, following interior encouragement.

*čuka – hill; promontory

Vapaj, 1997., 35 x 43 cm

Životopis

Ime mi je Mladen Čavka. Rođen sam 23. 1. 1963. godine u Splitu. Djetinjstvo i cijeli život proveo sam u Kaštel Starom, gdje i danas živim. Bio sam jedino dijete u radničkoj obitelji. Samouki sam umjetnik koji na početku rada bio ograničen bojama i podlogama za crtanje, svi su potezi odrađeni u jednom smjeru, polje do polja uvijek je druge boje i nisam se koristio nikakvim pomagalicama. Početci radova datiraju u davne 90-te godine u razdoblje Domovinskoga rata kada sam kao pripadnik IV. brigade u slobodno vrijeme „šarao“, kako sam ja to zvao. Neki su crteži rađeni pod svjetlošću voštanice, a neki na „čukama“. Tijekom vremena poboljšava se izbor boja i papira, tako da danas radim gel-pen tehnikom na hameru pa je izražaj i igra bojama daleko raznovrsnija. Crteže

Curriculum Vitae

My name is Mladen Čavka. I was born January 23, 1963, in Split. All my life I have been living in Kaštel Stari. I was a single child born to a working-class family. As a self-taught artist, at the beginning of my work I was restricted by colors and drawing boards, all strokes were done in one direction, field to field always a different color and I never used any aids. My first works date back to the 1990s, to the period of the Homeland War when, as member of the IV brigade, and in my free time I “scribbled”, as I used to say. Some drawings were made under the candlelight, and others at “čukas”. As time went by, the selection of colors and paper improved. Today I use the gel-pen technique on hammer making the expression and play of colors far more diverse. The drawings I

sam pohranio, mislio sam zauvijek, ali su me uvjerali da je i to neka vrsta umjetnosti, a umjetnost nije umjetnost ako ju nitko ne vidi, tako da sam počeo organizirati izložbe i reklamirati svoje radove preko društvenih mreža (pop art Nika). Neki crteži imaju pozadinsku poruku, a neki su samo crteži. Tehnika nije uobičajena i treba shvatiti da ne postoji nijedno bijelo polje, što znači da je čitavi crtež obojen, ma kolika površina bila. Crteži nastaju onog trena kada mi dođe neka misao koja mi vuče ruku i ostavlja trag na papiru. Do prije nekoliko mjeseci nijedan crtež nisam radio olovkom, nego sam odmah crtao kemijskom olovkom, bez mogućnosti popravka. Danas se ponekad koristim najprije olovkom, ali i dalje bez pomagala.

made, I thought were stored for good, but I was persuaded that this too, is a form of art and art is not art if it is not seen by anyone. That is why I started organizing exhibitions and promoting my works on social media (pop art Nika). Some drawings have a hidden message, while others are only drawings. The technique is unusual, and one must understand that there is no white field, which means that the whole drawing is colored, regardless of the surface. Drawings are made the moment when an idea comes up pulling my hand and leaving a trace on the paper. Until several months ago, not a single drawing was made with a pencil, immediately drawing with a pen, with no possibility of correction. Today, I sometimes use the pencil first, but still without any aids.

Gitarista nastupa, 1992., 35 x 42 cm

Pušenje ubija, 1995., 32 x 42 cm

16. 5. 2023. – 30. 8. 2024.

Organizator izložbe / Exhibition produced by
Turistička zajednica Grada Kaštela / Muzej grada Kaštela
Kaštela Tourism Office / The Kaštela Town museum

Kustosica izložbe / Exhibition curator • Mirela Vujević Duvnjak

Likovni postav / Exhibition lay-out • Mirela Vujević Duvnjak,
Mladen Čavka

Stručni suradnik na postavu izložbe / Expert assistance in the
exhibition lay-out • David Milić

Tehnička pomoć / Technical assistance
Zlatko Smoljko

Nakladnici / Publishers
Turistička zajednica Grada Kaštela / Kaštela Tourism Office
Villa Nika, Kamberovo šetalište 30, 21216, Kaštel Stari
Tel/fax: +385 21 227 933
e-mail: info@kastela-info.hr; www.kastela-info.hr
Muzej grada Kaštela / The Kaštela Town Museum
Lušiško Brce 5, Kaštel Vitturi, Kaštel Lukšić HR / CRO
+ 385 (0) 21 260245, 260246; muzej-grada-kastela@st.t-com.hr

Za nakladnike / For the publisher • Nada Maršić, Ivan Šuta

Tekst / Text • Mirela Vujević Duvnjak

Fotografije / Photographs • Mirela Vujević Duvnjak

Lektura / Proofreading • Anita Tičinović

Prijevod / Translation • Lada Laura

Grafičko oblikovanje i priprema / Pre-print • Dean Berlan

Tisak / Printed by • Dalmacija papir

Naklada / Copies • 200

ISBN 978-953-8504-05-1 (Muzej grada Kaštela)

Kaštela, 2024.

Turistička
zajednica
grada
Kaštela

Tourist
board
of
Kaštela

Bubnjar nastupa, 2023., 44 x 30cm

Gitarista, 1996., 35 x 44 cm

Mladen ČAVKA

S ČUKE PREMA UNIVERZALNOM I SVAKODNEVNOM
FROM THE ČUKA, TOWARD UNIVERSAL AND EVERYDAYNESS